

Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2018-2029

(Ert dnr: TRV 201542946)

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit del av Trafikverket inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2018-2029.

Stockholmsregionens förutsättningar

Stockholms län är Sveriges huvudstadsregion och tillväxtmotor. En tredjedel av Sveriges ekonomiska tillväxt skapas i länet och här finns nästan en fjärdedel av landets totala arbetsmarknad. Länet har en dryg femtedel av Sveriges befolkning på två procent av Sveriges yta. Befolkningen växer med ca 35 000 personer per år och väntas nå 2,6 miljoner år 2030. Utvecklingen ställer stora krav på bostadsbyggande och infrastruktur. Redan idag är transportsystemet är hårt belastat och mer ansträngt i Stockholms län än i någon annan region i Sverige. Även om satsningar görs i trafikinfrastruktur i väg och spår kommer trängseln på vägar och järnvägar vara fortsatt hög. Den samhällsekonomiska kostnaden för trängseln i Stockholms län bedöms uppgå till drygt sex miljarder kronor årligen, något som drabbar näringsliv och invånare.

Underhåll och reinvesteringar kräver ytterligare medel

För att åstadkomma en infrastruktur som är robust och tillförlitlig samt för att uppnå full effekt i pågående och tillkommande investeringar föreslår Trafikverket prioritering av drift och underhållsåtgärder. Detta tycker Länsstyrelsen är positivt och delar Trafikverkets bedömning att eftersläpande underhåll bör åtgärdas under den kommande 12års-perioden. Parallellt med detta är det också viktigt att klimatsäkra infrastrukturen för att klara av extrema väderhändelser samt ökad ras och skredrisk.

Länsstyrelsen anser också att Trafikverkets prioritering att fokusera underhållet till stora stråk är riktig. Redan idag är Stockholms län hårt drabbat av eftersatt underhåll i framförallt järnvägsnätet med konsekvenser för näringsliv och hundratusentals pendlare och långväga resenärer. Även vägnätet är hårt slitet och länet står inför stora reinvesteringsbehov.

Trimningar och nyinvesteringar belastar länsplanen

I och med ökade drift och underhållskostnader bedöms medlen till nyinvesteringar begränsas i kommande planer. I stället lyfter Trafikverket fram trimningar av befintlig infrastruktur i syfte att förbättra tillgänglighet, säkerhet och miljö.

YTTRANDEDatum
2016-02-29Beteckning
101-41666-2015

Länsstyrelsen håller med om att ett mer effektivt nyttjande av vårt befintliga infrastruktursystem är nödvändigt och att det ligger stor potential i att arbeta med denna typ av åtgärder i storstadsområdena, inte minst genom införande av stombusstråk i hårt belastade pendlingsrelationer och åtgärder i flaskhalsar på vägnätet. Länsstyrelsen vill poängtera att även om trimningsåtgärder ger stora effekter till en lägre kostnad än vid nyinvestering innebär det stora kostnader för framförallt länsplanerna framöver.

Länsstyrelsen betonar vikten av trimningar men vill samtidigt understryka behovet nyinvesteringar för att möta det tillväxttryck som länet står inför. Behovet av investeringar i kollektivtrafik och cykelinfrastruktur är omfattande och av stor betydelse för ökat bostadsbyggande och tillväxtkraft. Efterfrågan på investeringar manifesteras bland annat genom Sverigeförhandlingen om investeringar i höghastighetståg, kollektivtrafik och bostäder där länets kommuner visat stort intresse.

Länsstyrelsen ser att länsplanens roll kommer att få en allt större betydelse i kommande planomgång, inte bara genom ökade medel till trimningar i vägnätet utan också i form av stark efterfrågan på statlig medfinansiering till kollektivtrafik- och cykelinvesteringar, samt i form av medfinansiering till Sverigeförhandlingen. Det kan också uppstå behov av följdinvesteringar kopplat till Sverigeförhandlingen.

Även steg 1 och 2 åtgärder behövs

Länsstyrelsen anser att den redovisade inriktningen med ökat fokus på styrmedel i syfte att minska trafikens utsläpp och klimatpåverkan är av stor betydelse för att åstadkomma ett förändrat resande- och transportbeteende. Länsstyrelsen håller även med Trafikverket om att teknikutvecklingen kommer att spela stor roll i ett hållbart transportsystem. Samtidigt menar Länsstyrelsen att inriktningsunderlaget saknar frågan om det som i planeringssammanhang ibland benämns ”mobility management” och motsvarar åtgärder i enlighet med fyrstegsprincipens första två steg.

Länsstyrelsen efterlyser ett ställningstagande för att medel i såväl nationell plan som i de regionala planerna kan användas till åtgärder i enlighet med fyrstegsprincipens två första steg. Länsstyrelsen önskar även ett tydligt uppdrag till Trafikverket om att aktivt arbeta med och bidra till genomförandet av denna typ av åtgärder. I dagsläget ligger ansvaret för att genomföra steg 1 och 2 åtgärder framförallt hos kommuner, regioner och privata aktörer, utan möjlighet till finansiering från regionala planer eller den nationella planen.

Klimat- och omställningsfrågorna saknas

Trafikverket konstaterar i inriktningsdokumentet att det krävs förändringar för att klara samhällsmål och möta framtida tillväxt. Det är en utmaning att även framöver kunna erbjuda medborgare och näringsliv hög mobilitet samtidigt som klimat- och miljöpåverkan från transporter måste minska. Länsstyrelsen är

YTTRANDE

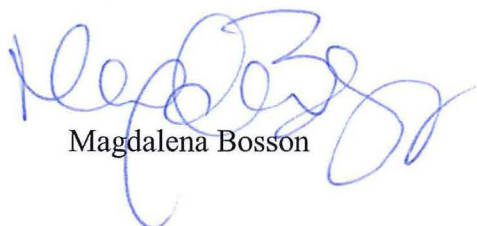
Datum
2016-02-29

Beteckning
101-41666-2015

medveten om att Trafikverkets direktiv har varit att ta fram en inriktning för infrastrukturen som hanterar trafikutveckling enligt prognos. Detta innebär ökat resande med bil i hela landet till följd av hög tillväxt. Inriktningen är svår att förena med den klimatpolitik som Regeringen för och Länsstyrelsen menar att det är förvånande att direktiven till Trafikverket inte tydligare efterfrågat en planering där omställningsfrågorna tydligare lyfts fram.

Generellt saknas en diskussion om klimat- och omställningsfrågorna i inriktningsunderlaget. Trafikverket beskriver exempelvis att det inte varit möjligt att identifiera åtgärder som har betydande effekter på utsläppen av växthusgaser. Länsstyrelsen har förståelse för att enskilda objekt inte ändrar det totala transportbeteendet, men det kan tolkas som att Trafikverket anser att infrastrukturen inte påverkar transporterna i nämnvärd omfattning. En tredjedel av Sveriges klimatpåverkande utsläpp kommer från trafiken, vilket gör att både befintlig och tillkommande infrastruktur måste hanteras på ett vis som begränsar utsläppen. Det handlar om trafikering av befintliga system liksom hur tillkommande infrastruktur påverkar markanvändning och färdmedelsval.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Magdalena Bosson. I den slutliga handläggningen har även samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg och tillväxtdirektör Karina Uddén deltagit. Föredragande har varit handläggare Emma Ström.

Magdalena Bosson

Emma Ström

